

Martyna Brudny

martyna.brudny@edu.uni.lodz.pl

Agata Gniadkowska-Szymańska

ORCID: 0000-0002-7321-3360

agata.gniadkowska@uni.lodz.pl

Uniwersytet Łódzki

<https://doi.org/10.26366/PTE.ZG.2024.256>

Open Access CC BY 4.0

Cytowanie: Brudny, M., Gniadkowska-Szymańska, A. (2024). Analiza porównawcza CIT estońskiego w Polsce i Estonii. *Zeszyty Naukowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze*, 20, s. 97-112. DOI: 10.26366/PTE.ZG.2024.256

Analiza porównawcza CIT estońskiego w Polsce i Estonii

Abstrakt: Funkcjonujący od ponad dwudziestu lat podatek od dywidend w Estonii zainspirował kilka krajów do zmian w ich aktualnym prawie podatkowym. Przykładem takiego kraju jest Polska, która to w 2021 roku postanowiła wprowadzić podatek od wypłacanych zysków zwany CIT estońskim. Celem pracy jest przedstawienie ryczałtu w Polsce i Estonii oraz przeanalizowanie skutków stosowania tej formy opodatkowania przez przedsiębiorstwa w obu analizowanych krajach. Części empiryczna zawiera porównanie CIT Estońskiego w obu krajach, jego wpływ na przedsiębiorstwa w Estonii oraz jego brak wpływu w Polsce. Poza analizą przedstawiono również Łotwę jako przykład kraju, który również korzysta z podatku od wypłacanych zysków. W badaniach posłużono się głównie danymi z Głównego Urzędu Statystycznego w Polsce oraz z Urzędu Statystycznego w Estonii.

Słowa kluczowe: CIT Estoński, estoński system podatkowy, podatek, podatek dochodowy

Comparative analysis of Estonian CIT in Poland and Estonia

Abstract: the dividend tax in force in Estonia for over twenty years has inspired several countries to change their current tax law. An example of such a country is Poland, which in 2021 decided to introduce a tax reform, namely a tax on distributed profits called the Estonian CIT. The aim of the work is to present the lump sum in Poland and Estonia and to analyze the impact of using this form of taxation on enterprises in both analyzed countries. The empirical part includes a comparison of the Estonian CIT in both countries, its impact on Estonian enterprises and its lack of impact in Poland. In addition to the analysis, Latvia was also presented as an example of a country that also uses the tax on distributed profits. The research mainly used data from the Central Statistical Office in Poland and the Statistical Office in Estonia.

Key words: Estonian CIT, Estonian tax system, tax, income tax

JEL: H2, H21, K34

Wstęp

Podatki są kluczowym elementem dochodu budżetu państwa. Stanowią one główne źródło finansowania działalności kraju. W Polsce jak i w Estonii występuje ich kilka rodzajów. Między innymi jest to podatek od towarów i usług (VAT), podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) oraz podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).

Sposoby, w jakie opodatkowanie przedsiębiorstw wpływa na zachowanie firm, spotkały się z dużym zainteresowaniem badaczy i decydentów. Podczas gdy literatura na temat opodatkowania osób prawnych jest bogata, niewiele jest badań nad skutkami opodatkowania zysków wypłaconych. Biorąc pod uwagę rosnącą konkurencję między krajami w zakresie projektowania atrakcyjnych systemów podatkowych i środowisk biznesowych (Devereux et al., 2002), badania nad wpływem opodatkowania wypłaconych zysków na zachowanie firm są istotne. W ramach opodatkowania zysków wypłaconych firmy mogą reinwestować zyski bez podatku, a podatek dochodowy od osób prawnych jest nakładany tylko na wypłatę zysku, co jest sprzeczne z klasycznym opodatkowaniem zysku brutto, w którym zyski są w pełni opodatkowane w momencie ich osiągnięcia. Oczekuje się zatem, że system opodatkowania dywidend będzie miał największy wpływ na dochodowe i szybko rozwijające się firmy poprzez wzmocnienie bazy kapitałowej i stymulowanie działalności inwestycyjnej (Jürgenson and Kuusk, 2010; Jürgenson et al., 2010).

Podatek od wypłaconych zysków czy zwany inaczej CIT Estoński stosowany od ponad dwudziestu lat w Estonii i stanowi istotny element jej systemu podatkowego oraz rozwoju tego państwa (Masso et al., 2011). Długookresowe skutki reformy podatkowej nie powinny hamować rozwoju gospodarczego kraju, pod warunkiem zastosowania odpowiedniej opcji podatkowej. Reforma musi być wdrożona jako pakiet zmian w całym systemie podatkowym (Kiuila, Markandya, 2009). Celem pracy jest przedstawienie zastosowania podatku CIT Estoński w Polsce i Estonii oraz przeanalizowanie skutków stosowania tej formy opodatkowania przez przedsiębiorstwa w obu analizowanych krajach.

CIT estoński w Polsce

W roku 2021 wprowadzono w Polsce nową możliwość opodatkowania dochodów osób prawnych inspirowaną ryczałtem stosowanym w Estonii, który w Polsce otrzymał nazwę CIT Estoński (Guzek et al. 2022). Jego celem jest poprawa płynności finansowej, inwestycja zysków przedsiębiorstw oraz zwiększenie dostępu do kapitału, który może zostać przeznaczony na nowe inwestycje. Jest to nowoczesny sposób opodatkowania, którego kolejnym celem jest zminimalizowanie formalności rozliczenia podatków (Sarnowski et al. 2020).

Podmiot, który chce skorzystać z tej formy opodatkowania musi spełniać kilka warunków. Głównym wymogiem jest to, że spółka musi posiadać konkretną formę prawną, tj. z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjna, komandytowa lub komandytowo-akcyjna z siedzibą lub z zarządem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Nie może ona posiadać żadnych udziałów lub akcji w kapitale zakładowym innej spółki. Udziałowcami lub

akcjonariuszami takiej spółki mogą być tylko osoby fizyczne, które nie posiadają „praw majątkowych związanych z prawem do otrzymania świadczenia, jako założyciele (fundatorzy) lub beneficjenci fundacji, trustu lub innego podmiotu albo stosunku prawnego o charakterze powierniczym” (Hołda 2021).

Kolejne dwa warunki dotyczą zatrudnienia, jednak wystarczy że spółka spełnia chociaż jeden z nich. Pierwszy z nich polega na zatrudnieniu co najmniej 3 osób na umowę o pracę, na pełny etat przez minimum 300 dni w roku podatkowym, które nie są udziałowcami, akcjonariuszami bądź wspólnikami tej firmy. Natomiast drugi warunek polega na tym, że podatnik ponosi co miesięczne wydatki z tytułu wynagrodzeń co najmniej 3 osób, które zatrudnione są na innej umowie niż umowa o pracę. Wydatki te muszą wynosić minimum trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia. Wyjątek stanowi spółka rozpoczynająca działalność, powyższe warunki będą dotyczyły tylko jednej zatrudnionej osoby (Dz.U. z 2021 r. poz. 1800 ze zm.).

Od grudnia 2022 roku zmieniły się zasady wejścia do systemu estońskiego. Nie płaci się już podatku od różnic między wynikiem podatkowym a bilansowym, jeśli będzie się korzystało z ryczałtu przez minimum cztery lata. Tak jak nie płaci się podatku na wejściu, tak również nie płaci się na wyjściu, do momentu kiedy zysk nie zostanie wypłacony. Oznacza to, że jeśli zysk jest reinwestowany, albo zatrzymywany, to podatek nie zostanie zapłacony pomimo, iż spółka przestała korzystać z tej formy opodatkowania (Ministerstwo Finansów. Estoński CIT 2.0.).

Istnieją jednak podmioty, które mimo spełnienia wszystkich powyższych warunków wciąż nie mogą skorzystać z tego ryczałtu, są to m.in. podmioty posiadające udziały w innych spółkach, zatrudniające niewystarczającą liczbę pracowników, w stanie likwidacji bądź upadłości, zwolnione z opodatkowania dochodów w ramach Specjalnych Stref Ekonomicznych/ Polskiej Strefy Inwestycji (SSE/PSI), czy instytucje pożyczkowe (Michnik 2022).

CIT estoński w Estonii

Od 2014 roku Estonia zajmuje pierwsze miejsce w rankingu międzynarodowej konkurencyjności podatkowej (International Tax Competitiveness Index). Według organizacji Tax Foundation oznacza to, że ich system podatkowy jest zgodny z dwoma aspektami polityki podatkowej: konkurencyjnością i neutralnością (Emta 2023).

W Estonii nie ma warunków, które spółka musi spełniać aby korzystać z CIT, ponieważ jest to jedyna forma opodatkowania, co powoduje że wszystkie przedsiębiorstwa są opodatkowane na takich samych warunkach. Stawka podatku od osób prawnych wynosi 20%,

jednak w 2019 roku Estonia zdecydowała się na obniżenie tej stawki do 14% w przypadku spółek regularnie wypłacających dywidendy, tj. stawka ta ma zastosowanie do średniej wielkości wypłat zysków z ostatnich 3 lat (Guzek et al. 2023). Przy zastosowaniu obniżonego podatku występuje podatek u źródła od osób fizycznych w wysokości 7%. Podatek u źródła (Withholding Tax – WHT) to forma podatku dochodowego, którym są opodatkowani płatnicy mieszkający lub mający siedzibę w państwie, w którym powstaje ich dochód (podatki.gov.pl, 2023).

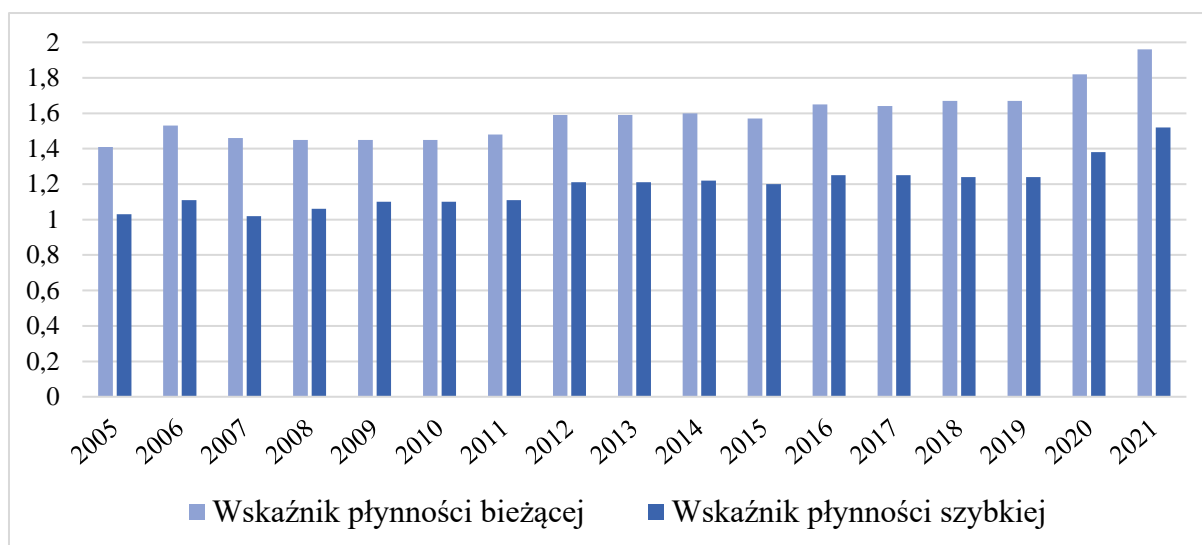
Porównanie stawek CIT

Analiza stawek CIT jest bardzo ważnym aspektem w kontekście porównywania systemu podatkowego od osób prawnych w Polsce i Estonii. Wynosi ona po 20% w każdym z tych krajów, jednak w Estonii istnieje możliwość zastosowania obniżonej stawki (14%) przy regularnej wypłacie zysku. Faktem jest to, że Estończyk przy takim podatku będzie jeszcze musiał odprowadzić 7%, w momencie kiedy u Polaka będzie to 5%. Natomiast warto zauważyć, że przy regularnych dywidendach efektywna stawka w Estonii wynosi 21%, gdy w Polsce wynosi 25%.

Na to jakie kwoty zostaną opodatkowane ma nie tylko wpływ wysokość wypłacanych dochodów spółek. Bowiem w obu krajach odprowadza się podatek od ukrytych zysków. Warto zwrócić uwagę na to, że są one bardzo podobne i duża część z nich się pokrywa. Wynika to z założeń ustaw, które uwzględniają iż ukrytym zyskiem są wydatki niestanowiące kosztów uzyskania przychodów.

Wpływ systemu podatkowego na przedsiębiorstwa w Estonii

W 2000 r. Estonia wprowadziła, jak na tamte czasy, rewolucyjny system podatkowy dla spółek kapitałowych. Gdy w Estonii wprowadzano nowy reżim opodatkowania w 2000 r. podkreślano, iż celem reformy jest wspieranie napływu inwestycji, tworzenie nowych miejsc pracy, a także promowanie Estonii jako atrakcyjnego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. System ten został wprowadzony w czasie, gdy rynek finansowy nie był jeszcze dostatecznie rozwinięty i przedsiębiorstwa odnotowywały znaczące trudności z dostępem do finansowania (Dmowski 2022). W poniższym punkcie podjęto próbę pokazania wpływu tej reformy podatkowej na działalność estońskich przedsiębiorstw na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej na poziomie makroekonomicznym.

Wykres 1. Wskaźnik płynności bieżącej oraz szybkiej przedsiębiorstw w Estonii w latach 2005-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EESTI STATISTIKA,

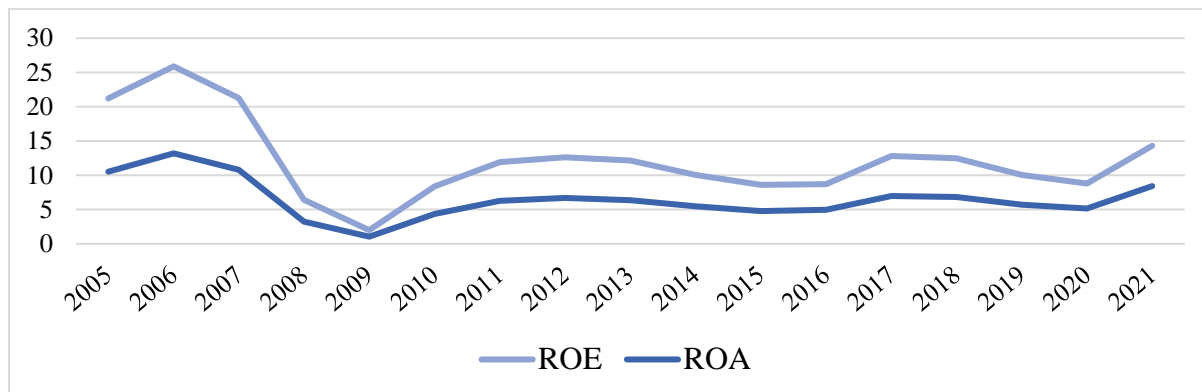
https://andmed.stat.ee/en/stat/majandus__ettevetete-majandusnaitajad__ettevetete-vara-kohustused__aastastatistika/EM009/table/tableViewLayout2 (dostęp dnia 06.06.2023 r.).

Ukazany wyżej wykres prezentuje wskaźniki płynności bieżącej oraz szybkiej przedsiębiorstw w Estonii. Wskaźnik płynności bieżącej służy do określenia w jakim stopniu aktywa bieżące są w stanie pokryć bieżące zobowiązania (Pabianiak 2016). W przypadku firm z Estonii wskaźnik ten kształtuje się na poziomie nie niższym niż 1,4 w ciągu ostatnich siedemnastu lat, a w 2021 roku było to aż 1,96 co oznacza, że w porównaniu do roku 2005 wzrósł on o 39%. Taka wielkość świadczy o tym, że przedsiębiorstwa mają zdolność do regulowania zobowiązań w terminie.

Wskaźnik płynności szybkiej informuje ile razy aktywa o dużym stopniu płynności są w stanie pokryć zobowiązania krótkoterminowe (Pabianiak, 2016). W badanych latach jest on na poziomie średnio 1,2, oznacza to, że przedsiębiorstwa są w stanie płynnymi aktywami pokryć bieżące zobowiązania. W ostatnich latach wskaźnik osiągał wyższą wartość, co może oznaczać nadpłynność, ale mimo to nadal jest zbliżony do poziomu optymalnego.

ROE (ang. return on equity – wskaźnik rentowności kapitału własnego) pokazuje, jak skutecznie firma obraca środkami powierzonymi jej przez właścicieli. Ważne jest nie tylko uzyskanie odpowiedniego poziomu ROE, ale również utrzymywanie go w dłuższym okresie na stałym poziomie (Sokołowska, 2012; Lament, Bukowski, 2022). Wskaźnik ten w 2006 roku osiągnął poziom w przybliżeniu 26%. Oznacza to, że każde zainwestowane 100 zł kapitału własnego daje zysk w wysokości 26,00 zł. Znaczny spadek wysokości wskaźnika nastąpił w latach 2007-2009, powodem tego był ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy, dotknął on wiele krajów, które importowały towary z Estonii, co negatywnie wpłynęło na przedsiębiorstwa (Lauristin, Vihalemm, 2009). Aktualnie wskaźnik utrzymuje się

na stałym poziomie, za wyjątkiem roku 2020, kiedy to nastąpił spadek z powodu pandemii COVID-19, jednak nie utrzymywał się on długo oraz nie był tak gwałtowny jak miało to miejsce w przypadku kryzysu finansowego (WiZ-Consulting. 2021) (Wykres 2.).

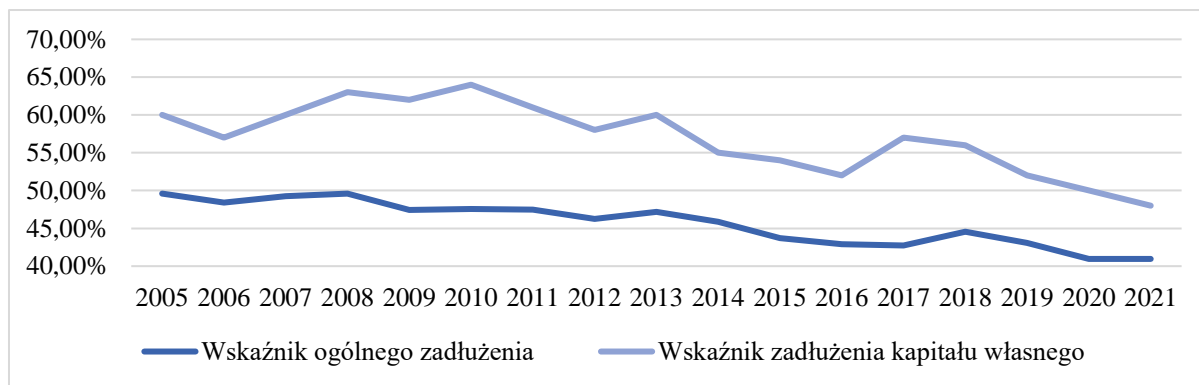

Wykres 2. Wskaźnik rentowności kapitału własnego oraz wskaźnik rentowności aktywów przedsiębiorstw w Estonii w latach 2005-2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EESTI STATISTIKA, https://andmed.stat.ee/en/stat/majandus__ettevetete-majandusnaitajad__ettevetete-tulud-kulud-kasum__aastastatistika/EM001/table/tableViewLayout2 (dostęp dnia 07.06.2023 r.).

ROA (ang. return on assets – wskaźnik rentowności aktywów) mierzy relację między zyskiem netto a aktywami ogółem. Pozwala on ocenić czy aktywa są wykorzystywane efektywnie przez firmę (Pomykalska et al. 2010, 2017). Po pięciu latach od wprowadzenia reformy podatkowej wyniósł on około 11%, oznacza to, że przy zainwestowaniu 100,00 zł otrzymujemy 11,00 zł zysku netto. Tak jak przy ROE również tutaj jest zauważalny spadek wskaźnika spowodowany kryzysem. Jego stabilny poziom ukazuje dobrą sytuację Estońskich przedsiębiorstw (Wykres 2.).

Wskaźnik ogólnego zadłużenia (ang. debt ratio) określa strukturę finansowania majątku przedsiębiorstwa. Za optymalną wartość wskaźnika akceptuje się przedział: 60%-70% (Grzenkiewicz et al. 2017). W 2005 roku wynosił on 49,60%, w następnym roku spadł o 1,20 p.p. Najprawdopodobniej powodem tego był kryzys gospodarczy, który zmusił przedsiębiorców do zadłużania się, jednak warto zauważyć, iż nie był to bardzo duży wzrost zadłużenia. W szczytowym roku tj. 2008 osiągnął on 49,59% co daje prawie taką samą wartość jak w roku 2005. W kolejnych latach wystąpiła tendencja spadkowa, a w roku 2021 wskaźnik ten wyniósł 40,96%. Oznacza to, że przedsiębiorstwa posiadają więcej majątku niż długu, taka sytuacja jest bardzo korzystna i oczekiwana przez firmy. Świadczy to również o ich samodzielności finansowej (Wykres 3.).

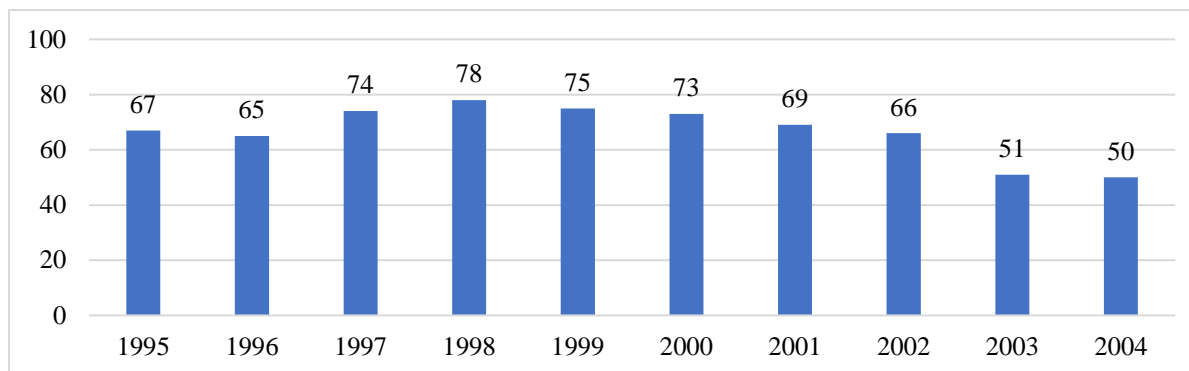

Wykres 1. Wskaźnik ogólnego zadłużenia oraz wskaźnik zadłużenia kapitału własnego przedsiębiorstw w Estonii w latach 2005-2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EESTI STATISTIKA, https://andmed.stat.ee/en/stat/majandus__ettevetete-majandusnaitajad__ettevetete-vara-kohustused__aastastatistika/EM009/table/tableViewLayout2 (dostęp dnia 14.06.2023 r.).

Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego (ang. debt to equity ratio) informuje o proporcji kapitałów obcych do kapitału własnego w firmie. Właściwa wartość tego wskaźnika powinna być na poziomie około 50%, czyli kapitał własny powinien być dwukrotnie większy od kapitałów obcych (Pieloch-Babiarz et al. 2016). Na początku badanego okresu zaczął on spadać, następnie wzrósł w wyniku kryzysu, a później zaczął znowu spadać. Taki spadek oznacza, że wiarygodność kredytowa Estońskich firm wzrasta. Warto zauważyć, iż w roku 2021 wynosi on 48% czyli 12 p.p. mniej niż w 2005 roku. Świadczy to o tym, że firmy przeznaczają coraz mniej kapitałów obcych na finansowanie swojego majątku (Pieloch-Babiarz et al. 2016) (Wykres 3.).

Według badania opracowanego przez PIE „Estoński CIT dla Polski” na podstawie Aaro Hazak „Companies' Financial Decisions Under the Distributed Profit Taxation Regime of Estonia” odnotowano wielkość wskaźnika ogólnego zadłużenia w wysokości średnio 71,80% w latach 1995-1999, natomiast w pierwszych latach po wprowadzeniu reformy opodatkowania można dostrzec jego spadek (Hazak 2009). Warto jednak zwrócić uwagę na zmianę jaka zaszła w ciągu ostatnich dwudziestu lat biorąc pod uwagę poprzedni wykres. Już po dziesięciu latach nastąpiła znaczna poprawa, wskaźnik zmniejszył się o 25 p.p., a po dwudziestu są to 32 p.p. Świadczy to o dobrym wpływie zmiany systemu podatkowego na tamtejsze przedsiębiorstwa (Wykres 4.)

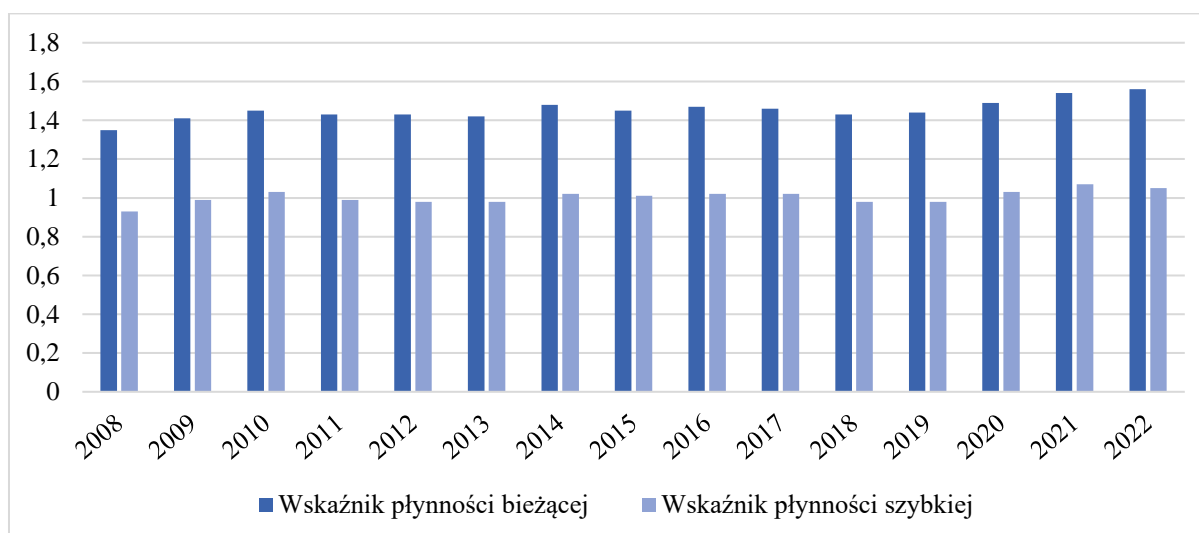
Wykres 2. Wskaźnik ogólnego zadłużenia w Estonii w latach 1995-2004 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Polski Instytut Ekonomiczny, Estoński CIIT dla Polski; Hazak, A., Companies' Financial Decisions Under the Distributed Profit Taxation Regime in Estonia, "Emerging Markets Finance and Trade".

Analiza finansowa miała na celu sprawdzenie wpływu podatku od wypłacanych zysków. Można łatwo wywnioskować, iż wpłynęło to bardzo pozytywnie na firmy – większa zdolność do regulowania zobowiązań, stabilny poziom rentowności, samodzielność finansowa oraz niższe zadłużenie.

Wpływ systemu podatkowego na przedsiębiorstwa w Polsce

Podatek Estoński CIT w Polsce podlega ciągłej ewolucji, będącej efektem zmian natury ustawowej oraz sukcesywnego budowania dorobku interpretacyjnego. W poniższym punkcie podjęto próbę pokazania wpływu tej formy opodatkowania na działalność polskich przedsiębiorstw stosujących tę formę opodatkowania na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej na poziomie makroekonomicznym.

Wykres 3. Wskaźnik płynności bieżącej oraz szybkiej przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wskaźniki branżowe, <https://wskaznikibranzowe.pl/> (dostęp dnia 26.06.2023 r.).

Powyżej podany wykres pokazuje wielkości wskaźników płynności bieżącej oraz szybkiej polskich przedsiębiorstw w latach 2008-2022. W analizowanym okresie wartość wskaźnika płynności bieżącej utrzymuje podobny poziom tj. 1,45; sugeruje to, iż przedsiębiorstwa mają dobrą zdolność do zarządzania swoim majątkiem oraz, iż utrzymują płynność finansową. W latach 2020-2022 można zauważyć wzrost jego wartości, w 2022 roku zwiększył się o 1,30% w porównaniu do roku 2021. Taka zmiana uważana jest za pozytywny sygnał dla przedsiębiorstwa.

Wskaźnik płynności szybkiej w badanych latach utrzymuje średnio wielkość 1,00. Oznacza to, że spółki nie posiadają nadmiaru aktywów, które mogłyby pokrywać zobowiązania. W roku 2020 zauważono wzrost jego wartości, jednak jest to raczej mało zauważalna zmiana, ponieważ kształtuje się on w wysokości 1,05 (Golas 2010). W 2021 r. odnotowano kolejny wzrost do 1,07; co świadczy o tym, iż przedsiębiorstwa miały więcej aktywów do regulowania zobowiązań. Natomiast w następnym roku wskaźnik płynności szybkiej nieco spadło, ale nadal utrzymuje relatywnie wysoki poziom. Aczkolwiek warto zauważyć jego dość stabilny poziom w badanym okresie, co również jest pożądane przez udziałowców czy wspólników przedsiębiorstwa (Wykres 5.)

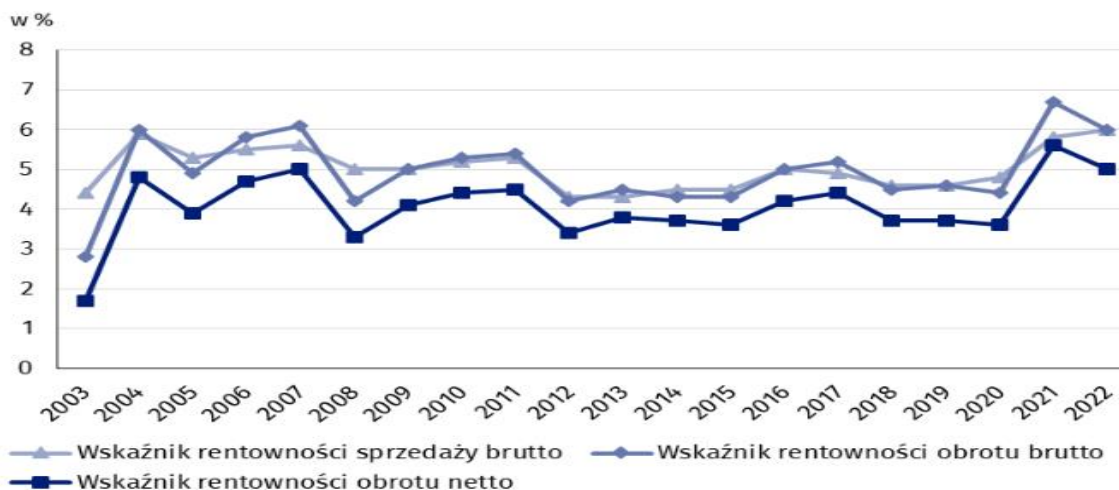
Na wykresie 6. przedstawiono wskaźniki rentowności przedsiębiorstw w Polsce. Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto bada stosunek wyniku finansowego brutto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (Szewc-Rogalska et al. 2022). W latach 2003-2020 wynosi średnio 4,93%. Oznacza to, że 4,93% wypracowanych przychodów po odjęciu kosztów zostaje w przedsiębiorstwach.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto to inaczej stosunek wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem z działalności. Informuje on o wielkości marży zysku brutto, którą generuje wartość sprzedaży (Ejsmont 2011). Im większa wartość wskaźnika tym większe zyski firm. W 2004 roku wzrósł on o 3,20 p.p. w porównaniu do roku poprzedniego. W kolejnych latach tj. 2005-2020 utrzymywał się poziomie średnio 4,86%. Nie jest to wartość wysoka, jednak w miarę stabilna na przestrzeni lat co również jest pożądane (Wykres 6.).

W 2021 oraz 2022 roku odnotowano znaczny wzrost wielkości badanych wskaźników. Według Głównego Urzędu Statystycznego poprawa ta nastąpiła w sektorze górnictwa i wydobywczym, a związane jest to z systematycznym wzrostem cen węgla¹.

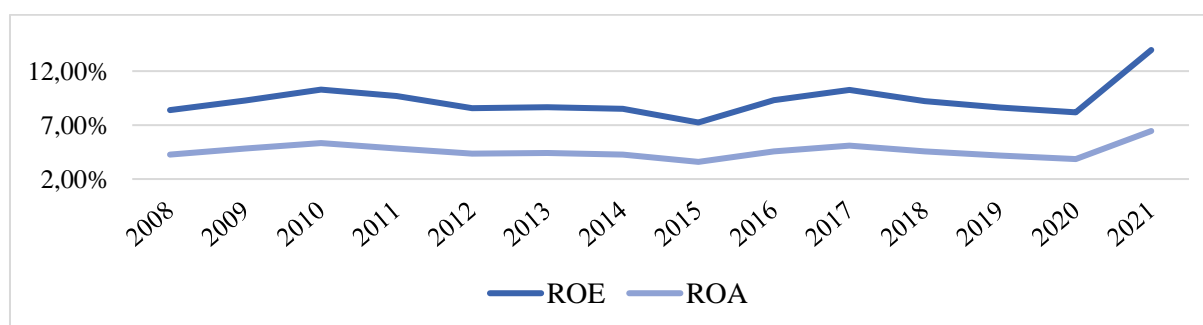
¹ GUS. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2022 roku.

Wykres 6. Wskaźniki rentowności sprzedaży i obrotu przedsiębiorstw w Polsce w latach 2003-2022 (w %)
 Źródło: GUS, Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2022 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/wyniki-finansowe-przedsiębiorstw-niefinansowych-w-2022-roku,12,50.html> (dostęp dnia 18.06.2023 r.).

Wykres 7. przedstawia wskaźnik rentowności kapitału własnego oraz aktywów polskich przedsiębiorstw. Z powodu braku danych za rok 2022, zbadano lata 2008-2021. Wskaźnik ROE stopniowo wzrastał aż do roku 2011, w latach 2012-2015 jego wartość zaczęła spadać. Taka sytuacja utrzymywała się do roku 2016, kiedy to zaczął znów powoli wzrastać. W 2021 odnotowano gwałtowny wzrost w porównaniu do roku poprzedniego tj. aż o 70,66%. Powodem tego może być kilka czynników, np. wykup akcji przez co obniżył się kapitał własny, efektywniejsze wykorzystanie kapitału, czy też osiągnięcie przez spółki wyższych zysków w 2022 roku.

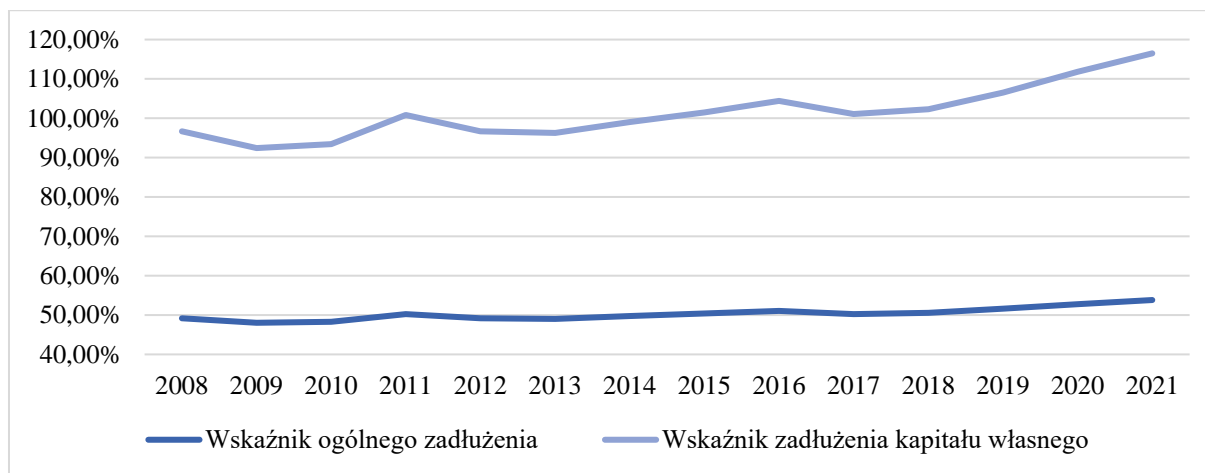
W sprawdzanym okresie wskaźnik rentowności aktywów przeważnie utrzymywał się na poziomie 4%, co oznacza iż przedsiębiorstwa generują zysk w postaci 4% w stosunku do swoich aktywów. Świadczy to o umiarkowanej rentowności. Może to oznaczać niewłaściwe zarządzanie aktywami lub niskie zyski (Kątnik 2011).

Wykres 7. Wskaźnik rentowności kapitału własnego oraz wskaźnik rentowności aktywów przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wskaźniki branżowe, <https://wskaznikibranzowe.pl/> (dostęp dnia 26.06.2023 r.).

Wskaźnik ogólnego zadłużenia w latach 2008-2021 kształtuje się średnio na poziomie 50,3%, a w 2021 roku osiąga poziom 53,8%. Wpływ na taką sytuację zapewne miała pandemia COVID-19, która spowodowała tymczasowe lub całkowite zamknięcie niektórych miejsc poprzez wprowadzone restrykcje. W analizowanym okresie wskaźnik zadłużenia kapitału własnego przez większość czasu wzrasta i utrzymuje się na poziomie około 100% do nawet 116% w 2021 roku (Wykres 8.). Taki wzrost traktowany jest jako zwiększone ryzyko finansowe (Kuciński 2022).

Wykres 8. Wskaźnik ogólnego zadłużenia oraz wskaźnik zadłużenia kapitału własnego przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wskaźniki branżowe, <https://wskaznikibranzowe.pl/> (dostęp dnia 26.06.2023 r.).

Tabela 1. prezentuje strukturę źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych w Polsce. Nie zawiera ona 2022 roku, powodem tego jest brak dostępnych danych. W badanych latach średnio 70% wszystkich źródeł stanowią środki własne. Wprowadzenie CIT Estońskiego zakłada właśnie wzrost nakładów ze środków własnych na inwestycje. Jednak tak się nie dzieje. Można domyślać się, że powodem tego jest inflacja wywołana pandemią COVID-19. Natomiast nawet bez innych czynników mógłby nie nastąpić wzrost finansowania środkami własnymi. Spowodowane to jest ilością podmiotów, które przystąpiły do korzystania z ryczaftu. Według Ministerstwa Finansów w 2021 roku było to tylko 425 spółek. W 2022 roku nastąpił wzrost, i z tej formy opodatkowania skorzystało 8681 przedsiębiorstw. Jednak jest to nadal mała ilość w porównaniu do tego, że Ministerstwo Finansów przypuszczało iż będzie to około 200.000,00 firm (Zalewski 2023). Tak nie duże zainteresowanie ma kilka powodów. Jednym z nich są ograniczenia co do formy prawnej, rodzaju przychodów czy braku możliwości skorzystania z ulg. Kolejnym jest nie jasność przepisów, można to wnioskować po liczbie interpretacji podatkowych, które zostały opublikowane przez organy podatkowe.

Z powodu braku części danych w 2022 roku oraz małej liczby podmiotów korzystających z CIT Estońskiego w 2021 roku w Polsce, nie odnotowano wpływu ryczałtu na działanie przedsiębiorstwa stosującego takie rozwiązania podatkowe.

Tabela 1. Struktura źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w Polsce w latach 2016-2021 (w %)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Środki własne	73,13%	73,52%	72,84%	68,11%	69,38%	67,08%
Kredyty i pożyczki krajowe	10,97%	10,47%	10,13%	9,01%	7,36%	10,33%
Środki budżetowe	2,86%	3,50%	3,57%	3,13%	5,15%	4,01%
Inne źródła razem	13,04%	12,51%	13,46%	19,74%	18,11%	18,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp dnia 21.05.2023 r.).

CIT Estoński w innych krajach

Z powyższej analizy można wywnioskować, że ten system opodatkowania jest bardzo korzystny zarówno dla przedsiębiorców jak i dla kraju. Polska nie jest jedynym krajem ani nawet pierwszym, które zaczęło z tej formy korzystać.

Na Łotwie stosuje się system podatkowy oparty na CIT estońskim od 2018 roku. Przedmiotem opodatkowania są dywidendy oraz wydatki niezwiązane z działalnością gospodarczą, a stawka podatku wynosi 20% (Polski Instytut Ekonomiczny 2020).

Tabela 2 przedstawia wskaźniki ekonomiczne przedsiębiorstw od 2015 do 2018 roku, zatem pokazuje jaki wpływ na firmy miało wprowadzenie nowej formy opodatkowania przez Łotwę. Wzrost obrotów netto spółek w 2018 roku kształtuje się na poziomie 10%, co daje wzrost o 9,84 p.p. w stosunku do roku 2015. Jest to znaczna różnica biorąc pod uwagę fakt, że w poprzednich latach obroty nie wzrastały nawet o 1%. Powodem tego jest możliwość nieopodatkowania zysku do momentu jego wypłaty, a co za tym idzie brak konieczności pomniejszania zysku brutto o podatek. Znaczny wzrost nastąpił również w przypadku dochodów, które to w 2018 roku zwiększyły się o 12,37 razy w porównaniu do 2015 r. (Prohorovs 2020).

Nie bez powodu Łotwa już w 2018 roku zajęła drugie miejsce z trzydziestu pięciu w rankingu międzynarodowej konkurencyjności podatkowej (International Tax Competitiveness Index), a w 2022 roku nadal utrzymuje to miejsce.

Tabela 2. Wskaźniki ekonomiczne przedsiębiorstw na Łotwie

Wskaźniki i zmiany	2015	2016	2017	2018
Zagregowany wzrost obrotów netto (w proc.)	-0,16	0,61	8,95	10
Zagregowany wzrost obrotów netto przeliczony według cen uwzględniających wzrost PKB (w proc.)	-3,4	-1,2	5,1	5,4
Zagregowany wzrost dochodów (w proc.)	3,2	8,1	49,6	39,6
Średnia zyskowność (w proc.)	3,4	3,6	4,95	6,29
Zmiany w wysokości udzielanego spółkom finansowania bankowego (w mln EUR)	173	450	-598,6	-598,3
Dodatkowe środki finansowe pozostające do dyspozycji przedsiębiorców w wyniku reformy CIT, z wyłączeniem dodatkowego dochodu uzyskanego przez przedsiębiorców (w mln EUR)	-	-	340	480
Wzrost wpływów podatkowych z VAT, CIT, PIT oraz składek obowiązkowych, zapłaconych przez firmy (w proc.)	5,45	6,72	9,33	8,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Forbes, Nodokļu politika – efektīvs rīks Latvijas attīstībai, <https://forbesbaltics.com/lv/viedokli/raksts/anatolijs-prohorovs-nodoklu-politika-efektivs-riks-latvijas-attistibai> (dostęp dnia 07.05.2023 r.).

Podsumowanie

W niniejszej pracy podjęto próbę analizy zastosowania podatku CIT Estońskiego w Polsce oraz w Estonii. Przeprowadzono badane, które na celu miało pokazanie skutków stosowania tej formy opodatkowania przez przedsiębiorstwa w obu analizowanych krajach. W przypadku Estonii skutki opodatkowania zysków wypłacanych można zaobserwować dopiero w dłuższym okresie, ale biorąc pod uwagę atrakcyjność tej formy opodatkowania, w ostatnich latach wprowadziły ją również inne kraje, takie jak Łotwa i Polska. W Estonii wyniki jasno wskazywały na znaczną poprawę płynności, rentowności oraz obniżenia zadłużenia przedsiębiorstw. Śmiało można stwierdzić, iż decyzja o takiej zmianie była słuszna i przyniosła oczekiwane skutki. Natomiast w Polsce analiza ta nie dała oczekiwanych rezultatów. Wynika to bowiem z bardzo krótkiego okresu czasu, w którym Polska korzysta z tej formy opodatkowania oraz z małej liczby podmiotów, które zgłosiły się do CIT Estońskiego. Powodem tego są też skomplikowanie formy podatku przez rząd, który wcale nie musiał zostać tak skonstruowany aby dawał pożądane rezultaty, co bardzo dobrze widać na przykładzie Estonii.

Temat jest istotny, biorąc pod uwagę ograniczoną liczbę wcześniejszych badań nad skutkami takiego systemu podatkowego, a także rosnącą konkurencją między krajami w celu przyciągnięcia kapitału i zaprojektowania atrakcyjnych podatkowo środowisk biznesowych. Wyniki stanowią zatem wkład w szereg badań zarówno nad opodatkowaniem zysków wypłacanych, jak i, szerzej, nad alternatywnymi systemami opodatkowania osób prawnych.

Bibliografia

Ambasada Estonii Warszawa. Program e-rezydencji. Pobrano z: <https://warsaw.mfa.ee/pl/program-e-rezydencji/> (dostęp dnia 26.06.2023 r.).

Bzunek, M. (2018). econopedia.pl. Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego - wzór i przykład. Pobrano z: <https://econopedia.pl/fp/wskaznik-zadluzenia-kapitalu-wlasnego-wzor-i-przyklad/> (dostęp dnia 15.06.2023 r.).

Coda, M., Pobrano z: <https://kms-kancelaria.pl/estonski-cit-czyli-ile-moga-zyskac-wlasciciele-spolek/> (dostęp dnia 29.01.2023 r.).

Devereux, M. P., Griffith, R., & Klemm, A. (2002). Corporate income tax reforms and international tax competition. *Economic policy*, 17(35), 449-495.

Dmowski, A. (2022). Ryczałt od dochodów spółek, tzw. estoński CIT – czy jest to korzystna forma opodatkowania? *Doradztwo Podatkowe - Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych*, 7(311), 11-24.

Ejsmont, A. Ostrowska, D. (2011). *Analiza wskaźnikowa działalności przedsiębiorstw: wybrane elementy*. Suwałki: PWSZ Suwałki.

Emta.ee. Taxation of dividends. Pobrano z: <https://www.emta.ee/en/business-client/taxes-and-payment/income-and-social-taxes/taxation-dividends> (dostęp dnia 26.06.2023 r.).

Flor, E. Estoński CIT od 2022 r. Wybrane zagadnienia. *Biuletyn Informacyjny dla Szub Ekonomiczno – Finansowych*, 6(1121), 15-22.

Galek, A. (2022). Doradzamy to. Pobrano z: <https://www.doradzamy.to/artykuly/estonski-cit-wady-i-zalety> (dostęp dnia 29.01.2023 r.).

Golas, Z., Witczyk, A. (2010). Pojęcie i metody oceny płynności finansowej przedsiębiorstwa. *Journal of Agribusiness and Rural Development*, 1(15), 81-95.

Gostomski, E. (2012). Estonii droga od zapoczątkowania transformacji systemowej poprzez kryzys gospodarczy do wprowadzenia euro. *Acta Universitatis Lodzianis Folia Oeconomica*, 273, 147-155.

Grzenkiewicz, N. Kowalczyk, J. Kusak, A. Podgórski, Z. (2017). *Analiza finansowo - ekonomiczna jako narzędzie oceny kondycji przedsiębiorstwa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

GUS. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2022 roku. Pobrano z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/wyniki-finansowe-przedsiębiorstw-niefinansowych-w-2022-roku,12,50.html> (dostęp dnia 18.06.2023 r.).

Guzek, M. Nowacki, J. Stefaniak, M. Wądołek, M. Wysocki, P. (2022). *Estoński CIT w praktyce*. Warszawa: Dagna Kordyasz.

Hazak, A. (2009). Companies' financial decisions under the distributed profit taxation regime of Estonia. *Emerging Markets Finance and Trade*, 45(4), 4-12.

Hołda, A. (2021). *Zmiany w podatkach i księgowości 2021 z uwzględnieniem tarcz antykryzysowych*. Warszawa: C.H. Beck.

International Tax Competitiveness Index 2018. Pobrano z: <https://taxfoundation.org/2018-international-index/> (dostęp dnia 07.05.2023 r.).

International Tax Competitiveness Index 2022. Pobrano z:

<https://taxfoundation.org/publications/international-tax-competitiveness-index/> (dostęp dnia 07.04.2023 r.).

International Tax Estonia Highlights 2022. (2022). Pobrano z: Deloitte, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-estoniahighlights-2022.pdf>. (dostęp dnia 16.04.2023 r.).

Kaarna, R., Jürgenson, A., Sein, K., Kralik, S. (2010). *Ettevõtjate hinnangud kehtivaettevõtte tulumaksusüsteemi mõjudele Eestis*, in: *Ettevõtete ja jaotamata kasumimittmaksustamise mõju investeringutele ja majandusarengule*. Tartu-Tallinn: PRAXIS, 14-35.

Kuusk, K., Jürgenson, A. (2010). *Ülevaade poliitikakujundajate ootustest ja tänastest hinnangutest maksureformile*, in: *Ettevõtete jaotamata kasumi mittmaksustamise mõju investeringutele ja majandusarengule*. Lõppraport. Tartu-Tallinn: PRAXIS, 9-13.

Kątnik, J., (2011). *Analiza i ocena wskaźników pomiaru rentowności przedsiębiorstwa jako instrument jego rozwoju*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego.

Kiui, O., & Markandya, A. (2009). Can transition economies implement a carbon tax and hope for a double dividend? The case of Estonia. *Applied Economics Letters*, 16(7), 705-709.

Kuciński, A. (2022). Wskaźniki finansowe jako narzędzie kontrolno - ostrzegawcze w ocenie sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. *Przedsiębiorczość-Edukacja*, 18(2), 46-58.

Lament, M., & Bukowski, S. (2022). Non-financial reporting as a determinant of financial efficiency of insurance companies. *Wiadomości Statystyczne*, 67(07).

Lauristin, M., & Vihalemm, P. (2009). The political agenda during different periods of Estonian transformation: External and internal factors. *Journal of Baltic Studies*, 40(1), 1-28.

Masso, J., Meriküll, J., & Vahter, P. (2011). *Gross profit taxation versus distributed profit taxation and firm performance: effects of Estonia's corporate income tax reform*. Tartu: The University of Tartu, Faculty of Economics and Business Administration.

Michnik, Ł. (2022). EY Poland. Pobrano z: https://www.ey.com/pl_pl/tax/estonski-cit-prawdziwa-szansa-na-efektywnosc-podatkowa. (dostęp dnia 29.01.2023 r.).

Pabianiak, P. (2016). *Analiza finansowa przedsiębiorstwa*. eBizCom.

Pieloch-Babiarz, A. Sajnóg, A. (2016). *Analiza Fundamentalna. Standing finansowy i wycena przedsiębiorstwa*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego .

Pietrzak, A. (2022). inFakt. Pobrano z: <https://www.infakt.pl/blog/zmiany-w-estonskim-cit-w-2023-roku/>. (dostęp dnia 29.01.2023 r.).

podatki.gov.pl. (2020). Podatek u źródła (WHT); Pobrano z: <https://www.podatki.gov.pl/wht/podatek-u-zrodla-wht/>. (dostęp dnia 16.04.2023 r.).

Polski Instytut Ekonomiczny (2020). Estoński CIT dla Polski. Potencjał, model wdrożenia i oczekiwane efekty. Pobrano z: <https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2020/07/Estonski-CIT-dla-Polski-raport.pdf>. (dostęp dnia 07.05.2023 r.).

Pomykalska, B. Pomykalski, P. (2010, 2017). *Analiza finansowa przedsiębiorstwa. Wskaźniki i decyzje w zarządzaniu*. Warszawa: PWN SA.

Prohorovs, A. (2020). Forbes. Nodokļu politika – efektīvs rīks Latvijas attīstībai. Pobrano z: <https://forbesbaltics.com/lv/viedokli/raksts/anatolijs-prohorovs-nodoklu-politika-efektivs-riks-latvijas-attistibai>. (dostęp dnia 07.05.2023 r.).

Sarnowski, J. Łożykowski, A. (2020). Estoński CIT w Polsce–fakty i mity. *Doradztwo*

Podatkowe-Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych, 13-20.

Sokołowska, E. (2012). Rentowność kapitału własnego przedsiębiorstw niefinansowych przy wykorzystaniu piramidy Du Pont'a. *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie*, 25(4), 46-57.

Szewc-Rogalska, A., Wąsacz, M. (2022). Własność zagraniczna a efektywność przedsiębiorstw w Polsce. *Studia Prawno-Ekonomiczne*, 125, 161-182.

TaxCoach. (2022). Pobrano z: <https://taxcoach.pl/blog/podatki/cit-estonski-co-musisz-wiedziec.html>. (dostęp dnia 29.01.2023 r.).

Thompsonstein. Pobrano z: <https://www.thompsonstein.com/tag/podatki-w-estonii/> (dostęp dnia 19.04.2023 r.).

Tulumaksuseadus. (1999). 6. peatükk ETTEVÕTLUSTULUST TEHTAVAD MAHAARVAMISED.

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. (O zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników), Dz. U. 1995 Nr 142 poz. 702.

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 2022 poz. 2587).

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. O podatku dochodowym od osób fizycznych. Dz.U.2022.2647 t.j.

WiZ-Consulting. (2021). Analiza rentowności przedsiębiorstwa – wskaźniki i ich interpretacja. Pobrano z: <https://wiz-consulting.pl/analiza-rentownosci-przedsiębiorstwa-%E2%80%93-wskazniki-i-ich-interpretacja>. (dostęp dnia 13.06.2023 r.).

World Bank Group. pwc. Paying Taxes 2018. Pobrano z: https://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/pwc_paying_taxes_2018_full_report.pdf. (dostęp dnia 22.04.2023 r.).

Zalewski, Ł. (2023,). BUSINESS INSIDER. Pobrano z: <https://businessinsider.com.pl/prawo/podatki/estonski-cit-i-szukajace-dane-wiekszosc-firm-woli-placic-wyzsze-podatki/8c3fhyq>. (dostęp dnia 21.05.2023 r.).

Zalewski, Ł., Pokojaska, A. (2021). Dziennik Gazeta Prawna. Estoński CIT 2.0. Atrakcyjniejszy, ale wciąż daleki od ideału. Pobrano z: <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/8270021,polski-lad-estonski-cit-spolki-podatki-rozliczenia.html>. (dostęp dnia 29.01.2023 r.).